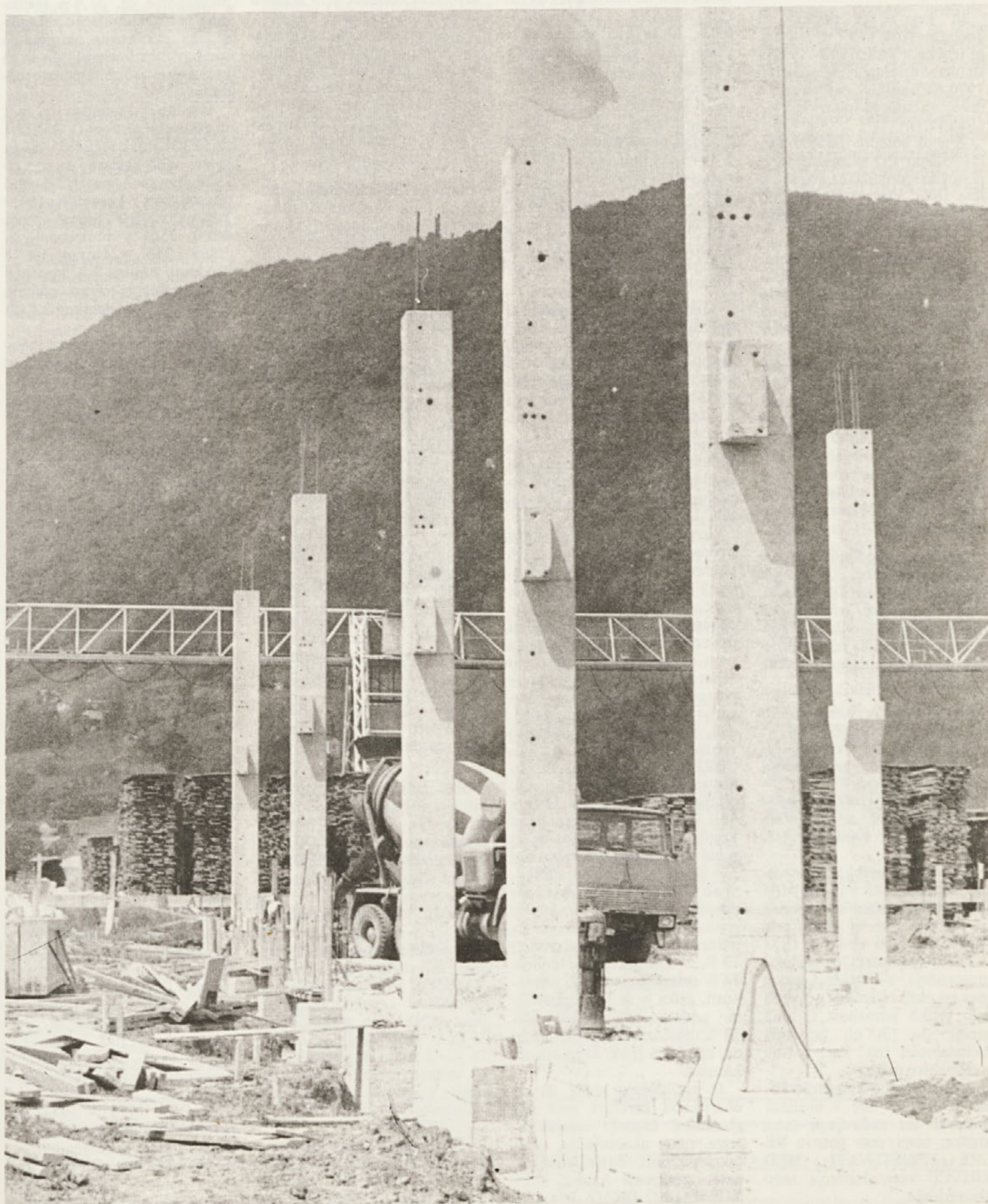

novoles

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA LESNEGA KOMBINATA „NOVOLES“ STRAŽA PRI NOVEM MESTU

Uniles v letu 1976

(Nadaljevanje in konec)

In kaj se je dogajalo z udeležbo NAK v CP? Udeležba, ki je bila v letih 1973–1975 v stalnem upadanju, se z letom 1976 NE zaustavi, pač pa znova in v občutnejši meri kot do 1975 PADA.

Z eno besedo: razvrednotenje DD in PD se zaustavlja in ponovno približuje stanju iz leta 1973, razvrednotenje NAK se ne zaustavlja, pač pa nadaljuje s pospešenim tempom.

V ilustracijo še naslednje: proizvodnja je dosegla na 100 din CP leta 1973 10,19 din NAK (dobička), v letu 1976 pa nič več kot 3,79 dinarjev (2,7-kratno znižanje).

Lesnina je dosegla na 100 din CP v letu 1973 4,11 din NAK (dobička), v letu 1976 pa nič več kot 3,79 dinarjev (2,7-kratno znižanje).

Lesnina je dosegala na 100 din CP v letu 1973 4,11 din NAK (dobička), v letu 1976 pa nič več kot 2,28 din (1,8-kratno znižanje).

Izredno nespodbudne in celo porazne tendence, ki smo jih opazovali pri neto akumulaciji, bomo poskušali osvetliti ob opazovanju nekaterih stroškovnih kategorij, ki na razvrednotenje neto akumulacije bistveno vplivajo.

Največji vpliv imajo lahko PORABLJENA SREDSTVA, ki so bila realizirana v vrednosti 6 178 mio din, od tega v Lesnini 2.901,6 mio din ali 47 %.

Ponašanje te stroškovne kategorije prikazuje zelo ugodne premike zlasti naslednje vsebine:

1. Rast „porabljenih sredstev“ (PS) je tako v proizvodnji in zlasti v Lesnini zmanjšana na velikosti, ki so precej pod povprečjem rasti obdobja 1973–1976. To pomeni, da sta tako proizvodnja, a zlasti še Lesnina prav tej obliki stroškov posvetili zelo veliko pozornost in tudi uspeli, da jih ob principih racionalnosti na kar se da sprejemljivi meji.

2. Stroškovno kategorijo PS, na katero so bile v analizah preteklih let naslovljene ostre kritike, torej prav gotovo NE GRE PRISTEVATI MED KRIVCE razvrednotenja neto akumulacije.

Med stroškovne kategorije spada tudi t.i. MINIMALNA oz. PREDPISANA AMORTIZACIJA, ki je bila realizirana v višini 120,9 mio din, od tega v Lesnini 16,2 mio din oz. 13,4 %.

Ta stroškovna kategorija prikazuje zelo ostro skoraj 60-odst. naraščanje v primerjavi s 1975 pa tudi močan odklon nad poprečje obdobja 1973–1976. Lahko je torej trditi, da je gibanje predpisane amortizacije vplivalo na razvrednotenje neto akumulacije, čeprav je to vplivanje (kot bomo videli kasneje) le navidezno.

Med stroškovne kategorije, ki vplivajo na doseganje neto akumulacije, se prišteva tudi kategorija POGODBENE OBVEZNOSTI, ki je dosegla v letu 1976 185,5 mio din, od tega 61,4 mio din ali 33 % v Lesnini.

Primerjalno s 1975 je ta obremenitev izredno huda, saj predstavlja kar 43-odst., v Lesnini pa celo 106-odst. povečanje.

Strmina te rasti je tudi za dva poena (v Lesnini celo za 38 poenov) nad poprečjem obdobja 1973–1976. Realno je torej moč trditi, da so pogodbene obveznosti med pomembnimi povzročitelji razvrednotenja neto akumulacije. Ob tej oceni želim opozoriti na nekatere postavke te stroškovne kategorije in jih tudi ločeno prikazati. Na najvidnejšem mestu se nahaja stroškovna postavka OBRESTI OD KREDITOV. Ta postavka, ki predstavlja izdatek v višini 138,4 mio din od tega 48,1 (ali slabih 35 %) mio din v Lesnini, je v ostrem vzponu, ki znaša 20 % v proizvodnji in kar 126 % v Lesnini. Kako odločilni so tovrstni stroški za celoto pogodbenih obveznosti, nam bo razumljivo, če poudarimo, da predstavljajo v proizvodnji 73 %, v Lesnini pa že dobrih 78 % celote pogodbenih obveznosti. Slika je še bolj drastična ob podatku, da predstavljajo 52 % celotne NAK proizvodnje oz. kar 65 % NAK, ki jo ustvari Lesnina.

Iz razloženega sledi, da so obresti od kreditov med glavnimi činitelji razvrednotenja neto akumulacije, prav tako pa tudi, da je kredit v naših poslovnih bankah NE-NORMALNO DRAG. Izhod iz

tega kroga je ob zadržanih kreditnih odnosih zelo težaven ali pa sploh nemogoč, kajti:

„Zaradi šibke neto akumulacije si je potrebno pridobiti tuja sredstva, nove investicije pogujejo sicer boljše rezultate, ki pa po pokritju letnih obresti od najetih kreditov dopuščajo zopet le minimalno (ali pa celo ničlo) neto akumulacijo.“

Iz tega kroga stalne odvisnosti od tujih – najetih kreditov in kreditnih odnosov, ki povzročajo preporazdelitev dohodka ter avtomatično (zakonsko obvezno) odtujevanje dohodka, ne bo moč izstopiti, dokler med TOZD na eni ter finančnimi organizacijami na drugi strani ne bodo vzpostavljene dohodkovni odnosi. V prehodnem obdobju bi bilo že v mnogočem omiljeno, če se obrestne mere zmanjšajo na razumnejše mere.

Za ZAKONSKE OBVEZNOSTI, ki lahko močno vplivajo na gibanje neto akumulacije, velja zapisati, da predstavljajo skupni strošek v višini 181,7 mio din, od tega 37,3 mio (ali 20,6 %) v Lesnini.

Naraščanje, ki znaša preko 54 % v proizvodnji in 31 % v Lesnini, je prav tako nenormalno visoko in dokazuje, da je obremenjevanje gospodarske sfere nenormalno in nad njeno sposobnostjo.

Tudi ZAKONSKE OBVEZNOSTI so torej med povzročitelji razvrednotenja neto akumulacije.

Med zakonskimi obveznostmi igra najpomembnejšo vlogo stroškovna kategorija, znana pod imenom PRISPEVKI INTERESNIM SKUPNOSTIM, za katere velja zapisati, da so se v 1976 povzeli na skupno 108,2 mio din, od tega 23,2 mio (ali 21,5 %) v Lesnini. Za boljše razumevanje je pomembno dejstvo, da predstavljajo ti prispevki 58,9 % vseh zakonskih obveznosti v Lesnini. Porast je izredno visok in znaša dobrih 57 % v proizvodnji in dobrih 26 % v Lesnini, kar pomeni, da so stopnje naraščanja nesorazmerne s poslovno aktivnostjo in sposobnostjo obeh sfer v UNILESU.

Obremenitev, ki jo predstavljajo PRISPEVKI INTERESNIM SKUPNOSTIM, predstavlja že sama po sebi 47,2 %

realizirane neto akumulacije proizvodnje oz. 31,4 % realizirane neto akumulacije v Lesnini. Ta stroškovna skupina je torej pomembno vplivala in je tudi med povzročitelji arazvrednotenja NAK.

Izredno pomembna je tudi stroškovna postavka OSEBNI DOHODKI IN PREJEMKI, za katere velja zapisati, da so se v 1976 povzpeli na 912,6 mio din, od tega v Lesnini na 161,9 mio. Dosežena porast znaša skoro 35 % v proizvodnji in dobrih 38 % v Lesnini ter je istočasno tudi za 3–6 poenov nad poprečno rastjo osebnih dohodkov in prejemkov v letih 1973–1976.

Tudi to dejstvo je zaskrbljujoče, saj je že iz teh podatkov lahko razumljivo, da so se osebni dohodki in prejemki gibali hitreje od vseh dohodkovnih kategorij pa tudi hitreje od inflacijskih stopenj.

Ta prva ocena ne more popolno odgovorna, če si ne ogledamo, kaj se je dogajalo z naraščanjem osebnih dohodkov in prejemkov na glavo PNKV. V proizvodnji so se dvignili za 28,1 % in v Lesnini za 24,2 %, kar pomeni, da so naraščali OBČUTNO HITREJE OD FIZIČNE PRODUKTIVNOSTI na glavo PNKV, ki se je dvignila le po stopnji 12,4 % v proizvodnji in 0 % v Lesnini.

Tako velik porast te kategorije stroškov je tudi za 6,5 do 12,5 poenov nad poprečjem 1973–1976.

Da bi si o gibanju osebnih dohodkov in prejemkov ustvarili še eno podobo, si oglejmo, kaj se je dogajalo z deležem osebnih dohodkov in prejemkov v 100 enotah celotnega prihodka.

Obdobje 1973–1975, karakteristično po hitrem naraščanju deleža porabljenih sredstev (+7,21 poena v proizvodnji in +0,7 poena v Lesnini), nas je prisililo da smo bili z OD izredno previdni ter da smo delež teh v 100 enotah CP znižali (za –3,14 poena v proizvodnji in za –0,28 poena v Lesnini).

Obdobje 1975–1976, karakteristično po umerjenem padanju deleža porabljenih sredstev (–1,44 poena v proizvodnji in –1,48 v Lesnini), nas je spet opogumilo, da smo bili z

OD preveč liberalni, saj smo delež teh v 100 enotah CP ponovno zvišali (za +1,59 poena v proizvodnji in za +0,98 poena v Lesnini)

Prazen prostor, ki je nastal zaradi padanja porabljenih sredstev, smo torej „napolnili“ z dvigovanjem OD (realnost je ocenjevati le pri Lesnini, ki praznega prostora ni povsem izpolnila z OD).

Politika bi bila povsem v redu, če bi se istočasno ne dvignili tudi deleži pogodbenih in zakonskih obveznosti. Z dvigom letih se je delež NAK ustrezno znižal in povzročil opisano razvrednotenje.

Ocenjevano v luči prikazanih števk in odnosov je vsekakor povsem evidentno, da je tudi osebne dohodke in prejeme prištevati med povzročitelje razvrednotenja neto akumulacije.

Seveda pa velja, da moramo biti pri osebnih dohodkih najbolj previdni in da jih moramo ocenjevati iz dveh zornih kotov.

Gledano in ocenjevano iz vidika DRUŽBENE SOCIALNE IN predvsem SAMOUPRAVNE pravičnosti je prav gotovo nevzdržno, da so OD na glavo PNKV v Lesnini za četrtino pod OD na glavo PNKV proizvodne sfere (običajno prevladuje prav obratno mnenje).

Če bi torej merili „popravke“, ki smo si jih v letu dovolili po teh merilih, jim verjetno ni kaj očitati. V kolikor pa se spustimo na ekonomska stališča in principe spoštovanja kazalcev produktivnosti, gospodarnosti in donosnosti, potem seveda velja to, kar smo zapisali v prvem delu, in sicer:

„Tako občuten porast OD na glavo PNKV v letu 1976 presega vse meje dosežene produktivnosti na glavo PNKV, in ni v skladu niti s principi varovanja in izboljševanja uspešnosti niti s priporočili zadrževanja osebnih dohodkov pod zgornjo mejo produktivnosti.“

V zaključku osvetljevanja vzrokov, ki so pospeševali razvrednotenje neto akumulacije oz. zbiranja sredstev za samofinanciranje razširjene reprodukcije, lahko rečemo, da je med nje prištevati zlasti: pogodbene obveznosti (predvsem prispevke samoupravnim interesnim skupnostim) ter osebne dohodke in prejeme.

Potem ko smo si ogledali posamične dohodkovne in stroškovne kategorije ter ocenili vzroke razvrednotenja neto

akumulacije, si lahko predstavimo še t.i.

reproduktivno sposobnost Sistema UNILES.

Pod tem pojmom razumemo sposobnost (oz. stopnjo možnosti), s katero se delovna organizacija lahko enostavno obnavlja (enostavna reprodukcija) in razširja svojo aktivnost (razširjena reprodukcija).

Reproduktivno sposobnost merimo s t.i. bruto akumulacijo (BAK), ki je predstavljena kot seštevnik NAK in predpisane (ali minimalne) amortizacije.

Sredstva, ki predstavljajo BAK, so se v letu 1976 povzpela na 368,8 mio din, od tega 90,2 mio v Lesnini (24,5%). V primerjavi s 1975 je opaziti 20,6-odst. porast v proizvodnji in negativni padec velikosti – 7,7% v Lesnini.

Tako opazovano gibanje v proizvodnji je ohrabrujoče in pomeni postopno zaustavljanje razvrednotenja opazovanja v obdobju 1973 – 1976, medtem ko v Lesnini to razvrednotenje ni zaustavljeno. Znano je, da je bila reproduktivna sposobnost na glavo PNKV v Lesnini vedno dokaj višja (v letu 1974 celo 2,1-krat). Ta prednost je v stalnem upadanju in je v letu 1976 splahnela na razmerje 1:1,18

Te številke in razmerja negirajo splošno deklarirano prepričanje o visoki reproduktivni sposobnosti Lesnine.

Reproduktivno sposobnost si ogledamo še v luči deležev BAK v 100 enotah CP. Ta opazovanja nam gornje značilnosti potrjujejo:

1. Reprodutivna sposobnost proizvodnje je v konstantnem upadanju, saj se je delež 11,9 leta 1973 spustil na komaj 6,08 v letu 1976.

Razvrednotenje reproduktivne sposobnosti je padlo na 49%, kar bi pomenilo, da se je le-ta v obdobju 1973 – 1976 PREPOLOVILA

2. Reprodutivna sposobnost Lesnine je prav tako v stalnem upadanju, njen delež se je od

4,44 v 1974 spustil na komaj 2,78 v 1976.

Razvrednotenje reproduktivne sposobnosti je padlo na komaj dve petini sposobnosti leta 1973.

Za zaključek tega zapisa o poslovanju UNILESA v letu 1976 si bomo ogledali še USPEŠNOST poslovanja.

Uspešnost nekega poslovanja se meri običajno s tremi različnimi kazalci:

– kazalec, ki prikazuje dohodkovno ali pa fizično vrednost proizvodnje na glavo PNKV; v našem primeru se bomo posluževali kazalca „dohodkovna stopnja“, ki je smiselno povsem enak, prikazuje pa velikost neto akumulacije v celotnem prihodku;

– kazalec RENTABILNOSTI ali DONOSNOSTI, ki prikazuje vrednost NAK na sredstva, ki so bila v proces proizvodnje vložena (poprečno vložena sredstva – oz. kapital)

– kazalec EKONOMIČNOSTI ali GOSPODARNOSTI, ki nam prikazuje razmerje med celotnim prihodkom in sredstvi, ki smo jih za dosego CP potrošili (porabljena sredstva in minimalna amortizacija). Razvoj posamičnih kazalcev je razviden iz naslednje razpredelnice: sledi tabela

Kakšna je torej uspešnost, merjena v obliki dohodkovne stopnje? Tako v proizvodnji kot v Lesnini je prisotno stalno padanje, ki se tudi v letu 1976 NE ZAUSTAVLJA.

Uspešnost, merjena v obliki gibanja dohodkovne stopnje, je torej padajoča in nam potrjuje razvrednotenje.

Kako je z uspešnostjo, merjeno s kazalcem donosnosti?

Tudi ta kazalec je v stalnem upadanju in se v 1976 ne zaustavlja. Razvrednotenje se torej nadaljuje.

In kako je z uspešnostjo, merjeno preko kazalca gospodarnosti? V 1976 izkazuje proizvodnja uspešnosti, ki je le malenkostno pod tisto v 1975. Vidno je postopno in blago zaviranje stalnega razvredno-

tenja. V Lesnini se padanje zaustavi, lahko torej trdimo, da je uspešnost, merjena preko ekonomičnosti, v napredovanju.

Iz smotrnega grupiranja omenjenih kazalcev uspešnosti je moč sestaviti tudi skupni ENOTNI KAZALEC USPEŠNOSTI, ki nam prikaže gibanje te v enotni sintetični obliki.

V ekonomski teoriji so obnavljane različne metode, treba pa je poudariti, da se na splošno skupni kazalec uspešnosti v sedanjih praksi še ne uporablja.

Smotrno grupiranje prikazanih kazalcev uspešnosti in preimenovanje le-teh na skupni imenovalec nam omogoča, da pridemo po določenih postopkih do SKUPNEGA KAZALCA, ki pa je začasno le eden od možnih pristopov prikazovanja uspešnosti.

Sintetični kazalci, prikazani v relativnih merah, so naslednji:

V sferi proizvodnje se uspešnost, merjena z velikostjo 100 v 1973, razvrednosti na velikost 68,7 v 1975 in na velikost 48,7 v letu 1976.

Uspešnost poslovanja proizvodnje se torej KONSTANTNO ZNIŽUJE IN SE V OPAZOVANEM OBDOBJU VEČ KOT PREPOLOVI.

V Lesnini se uspešnost, merjena z velikostjo 100 v letu 1973, razvrednosti na velikost 85,9 v letu 1975 in na velikost 78,3 v letu 1976.

Uspešnost poslovanja Lesnine se torej KONSTANTNO ZNIŽUJE IN SE V OPAZOVANEM OBDOBJU RAZVREDNOTI NA TRI ČETRTINE.

Čeprav je verjetno, da bi s kakšnimi drugimi metodami dobili številčno drugačne rezultate, bi osnovna zaključka, DA OBE SFERI DEJAVNOSTI SISTEMA UNILESA V USPEŠNOSTI NAZADUJETA in DA JE RAZVREDNOTENJE PROIZVODNJE HITREJŠE ostala nespremenjena.

mgr. CENE MATIČIČ

STOPNJA USPEŠNOSTI

	dohodkovna		rentabilnost			ekonomičnost			
Naslov	1973	75	76	73	75	76	73	75	76
proizvod.	10,2	5,9	3,79	16,8	10,1	5,79	1,5	1,4	1,35
Lesnina	4,1	3,5	2,28	13,7	10,2	6,18	1,1	1,1	1,15
UNILES	7,5	4,8	3,16	16	10,1	5,9	1,3	1,2	1,24

SODELUJTE S SVOJIMI PRISPEVKI – SODELUJTE S SVOJIMI PRISPEVKI – SODELUJTE S SVOJIMI

Odločite se za ček

Na dopust gremo s čekom Ljubljanske banke podružnice Novo mesto

Ljubljanska banka je že pred leti začela odpirati tekoče račune. Zato preden greste na dopust ali potovanje po Jugoslaviji, stopite v najbližjo poslovno enoto Ljubljanske banke, podružnice Novo mesto, in odprite tekoči račun. Potovanje bo prijetnejše. Ček je denar, zato ni treba poudarjati, da je zakonito plačilno sredstvo. Razlika je predvsem v tem, da ima plačevanje brez gotovine precej prednosti.

Bencin, hotel, trgovina ...

S čekom lahko poravnate vse račune, pa naj gre za nakup blaga, za plačilo hotelskih storitev, v turističnem uradu, zapitek v gostišču, pa tudi carino na jugoslovanskem delu mejnih prehodov.

Ob vseh novostih se ljudje radi sprašujejo, kakšne so prednosti, ki jih prinaša poseg v „utečeno vsakdanje“ življenje. Gotovo je tudi veliko vprašanj, kaj prinaša ček in kakšne prednosti ima pred hranilno knjižico.

Če imate samo hranilno knjižico, morate po gotovino v banko ali vsaj na pošto. S čekom pa lahko plačate pri vsaki blagajni. Banke, pošte in enote službe družbenega knjigovodstva so odprte le ob določenih urah. Ob sobotah je marsikje v Jugoslaviji že kar težko priti do denarja, čeprav je varno naložen na hranilni knjižici, ob nedeljah in praznikih pa je sploh nemogoče dvigniti gotovino. S čekom pa lahko plačate vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, vse od bencina do zapitke, kjerkoli v Jugoslaviji.

S čeki se lahko izognete skrbem, ki jih prinaša večja vsota denarja. Čeka brez podpisa imetnika tekočega računa ni mogoče vnovčiti in zato vam tudi izgubljeni ali ukradeni čeki varujejo vaš denar. Vendar vam kljub vsemu priporočamo, da čekovno karto, čeke pa seveda tudi vse ostale dokumente dobro čuvate.

Počitnice brez gotovine

Res je, da se človek že vnaprej veseli odhoda na počitnice, pa naj gre na morje ali v hribe. Vsakdo ima pač svoja nagnjenja, želje in potrebe. Posebej res pa je, da je pred odhodom vse polno priprav, drobnih nakupovanj, pripravljanj tisoč predmetov, za katere se potem celo izkaže, da jih ne potrebujemo. In če greste z avtomobilom,

boste na črpalki končno prišli na vrsto in bo treba račun poravnati, se nikar ne jezite, če ne boste imeli denarja takoj pri roki, ne segajte kar vprek v vrečke, torbe in kovčke za denarjem, bolj pametno je, če se za trenutek umirite in napišete vse potrebne podatke na ček Ljubljanske banke.

Ni nujno, da se nekaj takega pripeti ravno vam ali vaši družini, vendar boste zaman segali v žepe po čeke, če si že pred dopustom ne boste odprli tekočega računa.

Vsem, ki že imate tekoči račun in poznate prednosti in možnosti brezgotovinskega poslovanja, in seveda tistim, ki boste šele postali novi imetniki, priporočamo, da med brezskrbnim počitniškim življenjem od časa do časa le pogledate na odrezke čekov (talone), koliko ste že potrošili. Saj ni treba posebej poudarjati, da je izdajanje čekov brez kritja kaznivo dejanje.

Od 30 do 1.000 din

Zneskov, manjših od 30 din, s čekom ni mogoče plačati. Plačevanje zneskov pod to vrednostjo ne bi bilo smotno, pa tudi ekonomično ne, saj natis čekov banko precej stane.

Pri poslovanju brez gotovine mora tudi banka zavarovati svoje koristi. Ljubljanska banka plača vsak ček, ki je pravilno izpolnjen, torej tedaj, ko je na njem s kemičnim svinčnikom, črnilom ali pisalnim strojem pravilno napisan kraj in datum izdaje čeka, vsota s številko in besedo, naslov tistega, ki ček prejme (upravičenca) in podpis imetnika tekočega računa oz. osebe, ki jo je imetnik pooblastil, da sme razpolagati s sredstvi na tekočem računu.

Z enim čekom je mogoče plačati le zneske do 1.000 din. Za večja plačila je treba izpolniti več čekov. Ljubljanska banka daje imetniku tekočega računa

praviloma po 10 čekov skupaj; če je na tekočem računu dovolj kritja, lahko tudi več.

Brez skrbi na dopust

Imetniki tekočih računov odhajajo na počitnice bolj brez skrbi kot drugi zato, ker Ljubljanska banka v njihovem imenu lahko izpolnjuje nekatere plačilne obveznosti (naročnine za časopis, radio, televizijo, najemnino za stanovanje — in kar je novost, tudi električno energijo). Mnogim pa tekoči račun nadomesti tudi „prijateljska posojila“. Tako ni treba čakati na plačilni dan, dopust lahko pla-

nira bolj svobodno. Čeke lahko vzamete že prej in ko nekje na morskem obali ali v planinski koči plačujete račune, je vaš tekoči račun, čeprav je bil ob odhodu skoraj prazen, spet pokrit z vašimi osebnimi dohodki. Razen osebnih dohodkov, ki vam jih na tekoči račun nakazuje delovna organizacija, lahko

pritekajo tudi vsi ostali prejemki, bodisi invalidnine, pokojnine, lahko se dogovorite z banko, da vam na tekoči račun nakazuje tudi prejemke, ki prihajajo na vaš žiro račun.

Tako postaja banka vaš denarni servis, ki vam omogoča bolj sproščeno življenje, saj prevzame kup vaših dolžnosti in jih opravi brezplačno.

Ljubljanska banka
podružnica Novo mesto

Energetski oddelek

Naše vsakdanje delo je strogo povezano z energijo, ki daje glavni utrip našemu delovnemu procesu. Z energijo se OZD Novoles preskrbuje iz energetskega oddelka, ki proizvaja toplotno energijo v obliki pare, tople vode, električne energije, komprimiranega zraka in tehnološke vode.

Toplarna, taka kot je danes, obratuje že sedmo leto. Pri tem načinu obratovanja prihaja do vse pogostejših izpadov zaradi obrabe in občasne preobremenitve energetskih naprav.

Ker je način obratovanja tak, da mora proizvodnja ostalih obratov teči nemoteno, vse manjše okvare na strojih odpravljamo sproti, vendar se vseeno zgodi, da občasno pride do izpadov, ki jih skušamo čimprej odpraviti, da proizvodnja tega ne občuti.

Vse energetske naprave zahtevajo po določenem času obratovanja generalna popravila, ki trajajo več dni. V letu 1976 smo imeli prvi generalni pregled turboagregata, ki je trajal mesec dni. Na kotlih enkrat na leto čistimo in zamenjamo dotrajane dele. Vsa večja popravila opravimo v prostih dneh, da se izognemo izpadom v proizvodnji.

Prižadevamo si, da zadovoljimo vse potrošnike z zadostno količino energije. Ker poraba energije iz leta v leto narašča, s tem pa naraščajo tudi stroški v proizvodnji naših izdelkov, je prav, da pričnemo razmišljati, kako porabljenno energijo izkoriščamo.

Pri analizi porabe energije po TOZD smo ugotovili, da je poraba precej večja, kot to zahteva tehnološki proces.

Glavni vzrok previsoke porabe so velike izgube energije in neracionalna poraba. Izgube so predvsem posledice slabega vzdrževanja strojev, naprav, instalacij ter nevestnosti porabnikov energije.

S P.

Pojem organizacije

Beseda organizacija je tujka, ki jo uporabljajo vsi moderni jeziki.

Koren besede organizacija izvira iz stare grščine, iz izraza „ergon“, ki je prvotno pomenil orodje, pripomoček. Kasneje se je pomen besed spremenil tako, da so z njimi označevali člen, del telesa, del žive celote. Iz starogrške besede je nastala latinska „organum“, „organa“, ki je pomenila instrument in del telesa, ter novolatinska „organatio“, ki je označevala aktivnost, dejavnost. Iz te jezikovne osnove je nastal v francoščini še danes rabljen glagol „organise“, ki pomeni ustvariti ali urediti organsko celoto, tako da bi ta delovala ne da bi se potem morali še ukvarjati s posameznimi organi.

V 18. stoletju se je v nemščini po francoski predlogi oblikovala beseda „organisation“. V aktivni rabi označuje dejavnost v pomenu organizacija, v pasivni rabi pa stanje v kvalitativnem smislu.

V moderni dobi se beseda organizacija uporablja predvsem na družbenem področju, vendar ni enotnosti v rabi besede organizacija. Pojemovna in vsebinska neenotnost včasih vnaša zmedo v medsebojnem sporazumevanju. Beseda organizacija se uporablja predvsem v treh različnih pomenih.

Prva raba: beseda organizacija nam danes pogosto pomeni skupno ime za subjekte, ki niso posamezniki, temveč organizirane skupine, ki v okviru celotne družbene skupnosti nastopajo tako kot posamezniki. Ti subjekti prevzamejo v družbeni delitvi funkcij in nalog posamezne funkcije ali naloge.

Gre torej za poimenovanje ustaljenih družbenih organizmov, ki se identificirajo z določenimi funkcijami, hotenji, prizadevanji v širšem okolju.

Druge raba: z besedo organizacija označujemo tudi notranjo zgradbo, strukturo, notranjo sestavljenost kakega subjekta. Delovna organizacija ima na primer v svoji sestavi razne

organe upravljanja, poslovne organe, proizvodne enote. Organizacija nam torej pomeni strukturo, ki pove, iz kakšnih in katerih delov je sestavljen subjekt.

Tretja raba: tretji pomen, za katerega tudi uporabljamo besedo organizacija, je procesni, metodološki, akcijski. Organizacija oziroma organizacija dela, poslovanja, pomeni vzpostavljanje, stalno poganjanje in koordiniranje vrste med seboj povezanih sprememb v strukturi. Spreminjanje prejšnjih struktur v nove, da bi dosegli neko vnaprej zamišljeno stanje, to je strukturo, ki jo potrebujemo v določene namene.

Organizacija pomeni torej kontinuirano zavestno akcijo, da bi se delovni in drugi procesi odvijali organsko in celovito. To raba besede organizacija bi lahko imenovali organizacijsko-dejavnostna, organizacijsko-metodološka, organizacijsko-akcijska. V tej rabi so pomembne posebej organizacijske tehnike, s katerimi organizacijo kot strukturo vzpostavljamo in ohranjamo. Ker je s tem ustvarjena logična navezava na samo tehniko dela, se uporablja nov izraz, to je „urejevanje“ namesto „organizacija“.

Organizacija je torej bistvena in nepogrešljiva sestavina združenega dela. Združeno delo brez organizacije sploh ni možno. Brez tega tudi ni možno družbeno in delavsko upravljanje, če si zamišljamo, da v njem nastopajo, razpravljajo in odločajo številni organi, katerih delovanje mora biti vsebinsko in časovno usklajeno. Organizacija v pomenu organiziranja je torej pogoj za združevanje interesov, idej in prizadevanj delavcev tako na področju upravljanja, kot na področju dela. Organizacija je torej splošen pojem, ki pomeni zavestno združevanje ljudi, ki nameravajo z določenimi sredstvi opraviti določene naloge z najmanjšim naporom na katerem koli področju.

FINK JOŽICA

Ne, nisem zaposlena, le malce gospodinjim.

Akcija

2. 6. 1977 so odšli na mladinsko delovno akcijo brigadirji in brigadirke MDB Katja Rupena, ki so pred odhodom obiskali Novoles. Naša delovna organizacija je namreč pokrovitelj te brigade, ki bo delala na Kozjanskem. (Tekst in foto: V. Kastelic)

S pesmijo na ustih so vkorakali v Novoles.

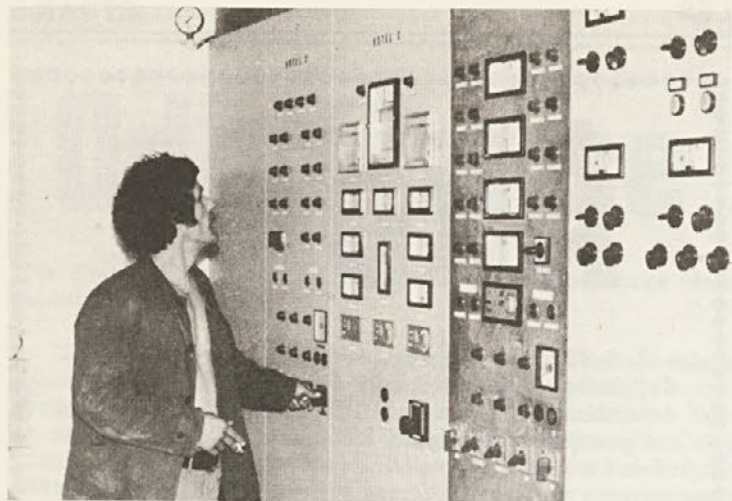

Brigadirji so se v sejni sobi podjetja seznanili z življenjem in delom Novolesa.

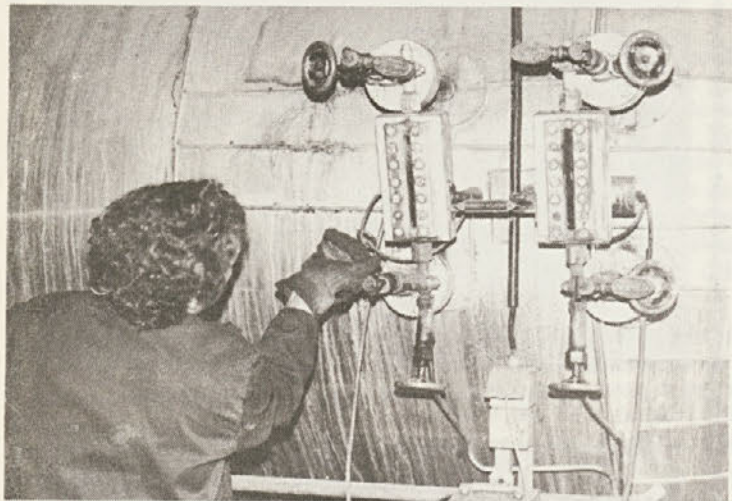

Tov. Janko Goleš pripenja pokroviteljsko zastavico na prapor brigade.

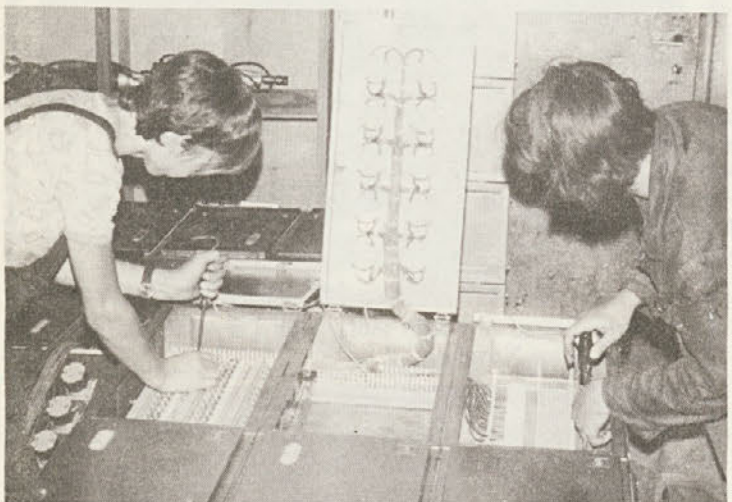
TOZD TES

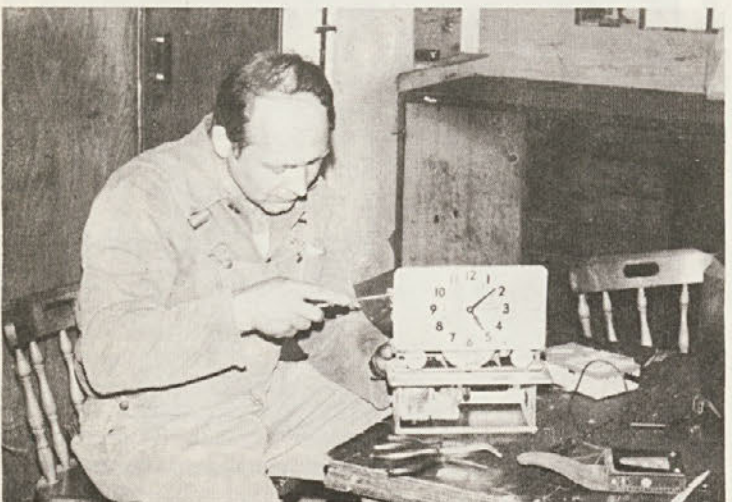
Kontrolno ploščo budno nadzorujemo.

Tu ne sme biti površnosti.

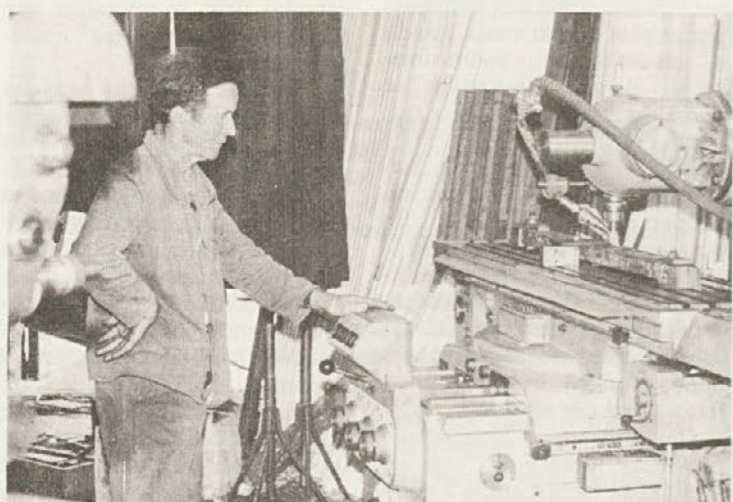
Tudi midva že nekaj znava.

Mojster, koliko je ura?

Varjenje aluminija je zahtevno.

Obdelovanec bo kmalu gotov.

Stroj dela kot ura.

V okviru fotografskih zapisov je TOZD tehnično energetskih storitev poslednji od proizvodnih temeljnih organizacij, ki se nahajajo v Straži pri Novem mestu.

TOZD TES sestavljajo sledeči oddelki: energetski, gradbeni, električni, CMD, transportni in oddelek družbene prehrane.

V tej temeljni organizaciji je zaposlenih 94 moških in 23 žena. Vseh 117 delavcev, ki združujejo svoje delo v okviru te temeljne organizacije je zelo raznoliko.

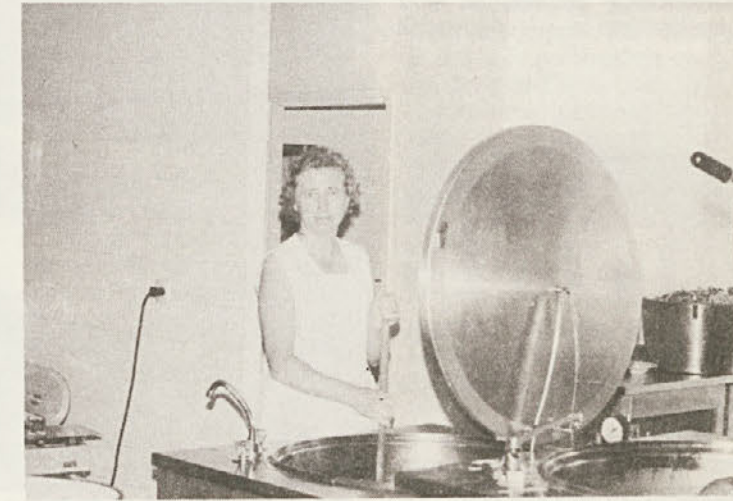
Fotografije, ki jih objavljamo so zato le zapis trenutka iz njihovega vsakodnevnega prizadevanja za čimboljše storitve, ki nam jih nudijo. (Tekst in fotografije: V. Kastelic)

Puding ali kompot?

Trak mora biti kvalitetno spojen.

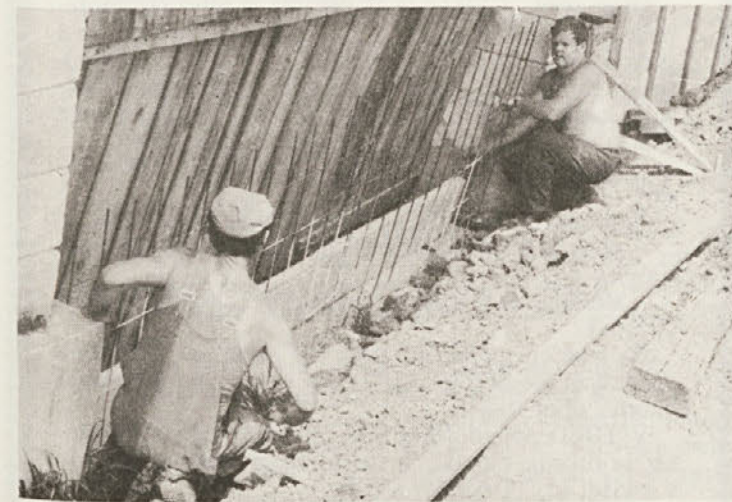
Za ta kotel je potrebna velika kuhalnica.

V mizarski delavnici.

Obrok je gotov.

Priprava opaža.

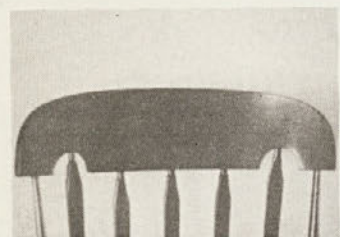

Kdo ima prednost?

Gugalniki z novimi nasloni

Moderna industrijska proizvodnja pohištva išče novo racionalno rešitev v proizvodnem procesu, s ciljem, povečati produktivnost dela, rentabilnost in ekonomičnost poslovanja.

Neustrezna in limitirana surovinska baza ter deficitarnost ustreznih sortimentov zahteva, da se z angažiranjem odgovornih

strokovnih služb tem bolj hitro in učinkovito rešijo ključni problemi zamišljenega razvoja lesne industrije.

Najvažnejša kooperacija se vrši danes na področju proizvodnje in uveljavitvi decimiranih elementov. Problemi te

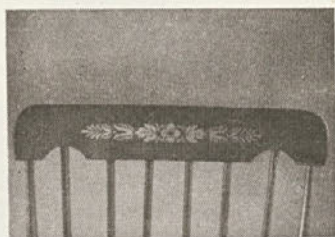
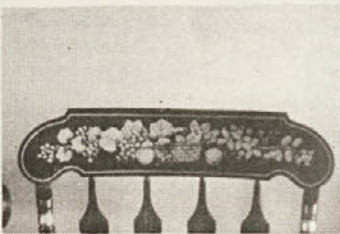

kooperacije so večstranski in se gibljejo v okviru problemov dobavnih rokov surovine, kvalitete, suhosti lesa in same cene. Največkrat je kvaliteta elemen-

tov predmet dogovora proizvajalca in kupca. To se kaže tam, kjer kvaliteta elementov za en izdelek ne more odgovarjati kvaliteti za drug izdelek.

Poudarek je na tem, da so elementi izdelani iz zdravega in

ravnega lesa, da so pravilne anatomske zgradbe in ravnih trakov, brez lubja, bočnih in čelnih razpok. To pa velja posebno za elemente, ki so predvideni za krivljene dele pohištva.

Vsa ta, do sedaj omenjena problematika, se odraža tudi v

naši delovni organizaciji. Pričeli smo z akcijo v smislu namenske in racionalne porabe in z zamenjavo klasičnih materialov z bolj racionalnimi. Išče se izhod

v preusmeritvi proizvodnje, v smislu menjave današnje tehnološke strukture.

Najbolj problematičen element v proizvodnji gugalnikov je naslonjalo. Ta problematika izhaja iz specifičnih zahtev, ki se postavljajo za ta element. Danes se naslonjala za gugalnike žagajo iz žaganega lesa, debeline 25 mm. Glede na širino naslona so potrebne dovolj široke deske, zaradi nadaljne tehnične obdelave – krivljenje. Zato je potrebno, da so deske žagane v določeni coni hlodovine. Funkcija naslonjala pa zahteva, da je površina nediskolorirana in brez grč. Vse te zahteve je danes težko doseči, predvsem

pa v domači predelavi. Potrebe TOZD TDP za naslonjala so cca 250.000 komadov. Za primerjavo pogledimo, koliko je TOZD TDP porabila naslonjal v letu 1976:

Nabavljeno –
507 m3 – 55,4 %

nabavljeno TOZD žaga –
408 m3 – 44,6 %
915 m3 – 100 %

Za izdelavo 408 m3 naslonjal je v TOZD žaga bilo potrebno predelati 1340 m3 žaganega lesa, debeline 25 mm. Samo za prečni razrez teh desk je bilo potrebno 787 ur ali 26 delovnih dni v dveh izmenah, na dveh prečnih krožnih žagah. S to količino je bilo pokrito samo 44,6 % potreb po naslonjalih na TOZD TDP in Dvor.

Če pogledamo ves ta problem glede naslonjal, poskušamo že več časa privabiti naše kupce gugalnikov na samostojnost za naslone iz masivnega lesa. Ta samostojnost bi bil vezan les. O teh pogovorih smo uspeli dobiti „zeleno luč“.

Še en faktor, ki je vplival na zamenjavo masivnih naslonjal z

vezanimi je zahtevki kupca s tiskanjem raznih ornamentov v naslonjala. Ker je velik problem kvalitetnega tiska na naslonjala iz masivnega lesa, smo predlagali vezana naslonjala.

Akcija na osvajanju proizvodnje naslonjal iz vezanega lesa se je uspešno začela in se odvija z intenzivnim tempom. Zato je TOZD TVP nabavila posebno stiskalnico. Prva taka naslonjala bi vgradili v gugalnike v mesecu avgustu. Dnevna kapaciteta stiskalnice za naslonjala bi bila 250 kosov. Kasneje bi se število povečalo na 500 kosov.

Vprašanje tiskanja ornamentov še ni rešeno, ker so zato potrebne večje investicije. Zato bomo v začetku koristili usluge izven Novolesa.

Na koncu moramo priznati, da je še veliko odprtih vprašanj tehnične narave, ki jih je potrebno rešiti.

Upam, da bomo s tesnim sodelovanjem tehničnega kadra na TOZD TVP in TOZD TDP uspešno opravili to nalogo in s tem rešili vprašanje enega od najproblematičnejših elementov na gugalniku – naslonjalo.

PETER MATEŠIČ, dipl. ing.

Tisk v TSP

Ofset stroj „GEHA“ je za tiskanje in hitro razmnoževanje na formatu A 4 (297 x 210 mm). Stroj se odlikuje z visoko kvaliteto odtisa (indirekten – ofset postopek), veliko hitrostjo in dokaj enostavnim upravljanjem. Največja kapaciteta je 6000 odtisov na uro. Odvisno od vrste dela in naklade se na stroju uporablja tri vrste matric:

– papirne matrice za tipkanje (naklada do 1000 odtisov)

– Na te matrice se lahko s posebnim pisalom tudi riše.

– papirne matrice za preslikanje (naklada do 2000 odtisov)

– aluminjaste matrice za preslikanje (naklada do 1000 odtisov).

Na matrico preslikamo risbo (na pavsu ali papirju) na aparatu za preslikanje „LUXACOPY“, ki smo ga nabavili hkrati z ofset strojem.

V TOZD potrebujemo stroj za dotisk etiket za kartone, za tiskanje montažnih shem, raznih obrazcev, tekstov v nakladi od 100 odtisov naprej.

Veliki Podlog

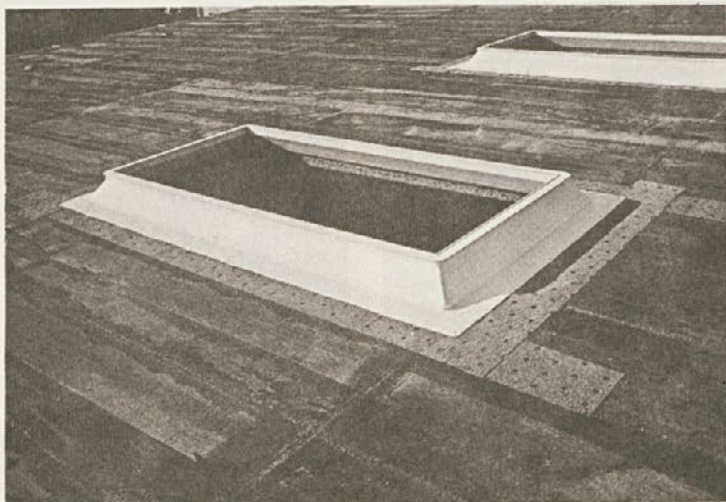
Besedo plastika slišimo na vsakem koraku. Iz nje izdelujejo vse-mogoče stvari: od vrečk do letalskih delov. Nekateri ljudje plastiko sovražijo in jo že vnaprej zavračajo, drugi jo spet hvalijo in bi najraje videli, ko bi bilo vse iz plastike. Kdo ima prav? Niti eni niti drugi.

V vsakdanjem govoru uporabljamo izraz plastika, pravilneje pa je uporabljati izraz umetne smole, kajti poznamo tudi take, ki niso plastične. Poznamo mnogo vrst umetnih smol, ki imajo najrazličnejše lastnosti. Ločijo se po mehanskih, kemijskih, termičnih, električnih in optičnih lastnostih. Kadar uporabljamo umetno smolo kot konstrukcijski material, jo moramo izbrati glede na lastnosti, ki jih ima in ki jih zahtevamo. Ob tem se pojavi pomembno vprašanje: cena.

Če računamo ceno samo na enoto teže, prostornine ali površine, dobimo zelo varljiv podatek. Upoštevati je treba namreč še lastnosti, ki jih ima umetna smola, lahkoma oziroma težavnost oblikovanja, čas, v ka-

terem lahko izdelek naredimo, in še druge efekte, n.p.r. dekorativne.

Človek bi mislil, da je predelava umetnih smol silno enostavna in poceni, vendar to ni res. Če hočemo doseči primerno kvaliteto, moramo predvsem dobro poznati material, ki ga predelujemo, poleg tega pa moramo nekaj vložiti tudi v

Podnožje čaka na kupolo.

produkcijo: naprave, orodja, kontrolne aparate, pogoje dela itd.

Umetne smole so včasih muhaste: enaka surovina istega proizvajalca, enako delo, pa se kdaj pa kdaj zgodi, da vsa reč ne gre tako, kakor bi radi. Ali se surovina za malenkost razlikuje ali je vlažnost zraka prevelika. Pa še nekaj je pri umetnih smolah: starajo se in šele čas naredi svoje. Pa seveda vremenski vplivi!

V obratu Veliki Podlog TOZD Sigmata predelujemo nenasičene poliestrske smole in iz njih izdelujemo podnožja za svetlobne kupole, prav sedaj pa je stekla še proizvodnja cvetličnih korit za TSP.

Kvaliteta podnožij počasi raste, čeprav še ni takšna, kakor bi morala biti. Sedaj prehajamo na nove modele in se pri kvaliteti to že pozna. Seveda teh modelov ni mogoče naenkrat zamenjati, ker so dragi in bi bila to prevelika investicija. Težave imamo tudi s surovinami. Domače surovine so sicer dobre, vendar noben proizvajalec noče v smolo vmešavati nekaterih dodatkov. To moramo de-

(Nadaljevanje na 10. strani)

Seminaristi

V minulih nekaj mesecih so iz organizacije združenega dela Kovstroj poslali na seminarje osem svojih vodilnih tovarišev.

Direktor in njegov pomočnik sta bila na Bledu, predsednik delavskega sveta in njegov namestnik sta odšla v Bohinj, trije sindikalni funkcionarji so bili na Jasnici, sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov pa je dva dni poslušal predavanja v Portorožu.

Na vseh teh seminarjih so govorili o najnovejšem družbenopolitičnem odnosu do delitve osebnih dohodkov delavcev v združenem delu.

Ko so se vodilni tovariši Kovstroja vrnili v svojo tovarno, so začeli uresničevati napotke predavateljev, ki so si jih zapisali v seminarske beležnice. Sklicali so komisijo za izvajanje samoupravnega sporazuma o delitvi sredstev za osebne dohodke in jim povedali, da bo treba pravilnik o tej delitvi povsem spremeniti.

V imenu seminaristov je na tem sestanku govoril predsednik delavskega sveta. Takole je dejal:

„Predvsem moramo zagotoviti, da bo sleherni naš delavec, pa naj dela v upravi ali v delavnici, naj bo direktor ali vratar, plačan po svojem delu in deležu od ustvarjenega dohodka delovne organizacije, nikakor pa ne od svoje šolske izobrazbe.“

Ker je bila prej šolska izobrazba zelo pomembna pri ovrednotenju slehernega delovnega mesta v Kovstroju, so se seminaristi in komisija sestajali dober mesec in proučevali, kako naj bi najmanj boleče vrgli iz delitvenih meril šolsko izobrazbo in jo nadomestili z nečim, kar bi ustrezalo zahtevam zakona o združenem delu.

Veliko so govorili o svobodni menjavi dela in sredstev med delavci v obratih in skupnimi službami v enovitem podjetju, v katerem ni temeljnih organizacij. Vedeli so povedati, kaj je na tem področju teoretično prav in kaj ni, niso pa se mogli dogovoriti, kako naj bi v praksi ovrednotili delo posameznika, denimo saldakontista v primerjavi z delom komercialista, tajnice in žerjavovodja v primerjavi z delom mojstra v obratu stružnic.

Pa so sklenili, da se bodo ravnali po nasvetu predavatelja na Jasnici, ki je predlagal, naj bi se samoupravljalci v sedanjih razmerah ob takšnih dilemah predvsem odločali za osebno oceno. Tiste točke, ki so jih poprej dobili za izobrazbo, so tako postale variabilni del osebnega dohodka; o njih delitvi so začele odločati posebne komisije, ki jim načeljujejo mojstri in predelavci in ki so zadolženi, da pri tem ocenjevanju (od 1 do 5, kot v šoli) upoštevajo delo posameznika.

Tako so torej postorili vse, kar so slišali na nedavnih seminarjih o delitvi osebnega dohodka po delu.

V začetku aprila so delavcem, ki dotlej sploh niso vedeli, kaj so jim skuhal vodilni organi podjetja, prvič izplačali osebne dohodke po novih merilih, ki so, kot so rekli in zapisali na oglasnih deskah, usklajena z zahtevami zakona o združenem delu.

Delavci pa tega niso razumeli. Na plačilni dan so naredili rabuko, ki so jo sicer imenovali prekinitev dela, pa je bilo vse skupaj bolj podobno stavki.

„Ne vem, zakaj je prišlo do tega nesporazuma,“ mi je ondan dejal direktor Kovstroja, „saj smo vendar storili vse, kar so nas naučili na seminarjih.“

Če je to res, in ni vzroka, da tovarišu direktorju ne bi verjel, potem je najbrž edina težava v tem, ker doslej še nismo organizirali seminarjev, na katerih bi delavce naučili, da morajo ponižno sprejemati vse, kar je sklenilo njihovo modro vodstvo.

JANEZ VOLJČ

(Nadaljevanje z 9. strani)

lati sami, kar zahteva precej časa in dodatnega dela.

Kakor sem omenil, je stekla proizvodnja cvetličnih korit. Največ preglavic so nam delali modeli. Sedaj smo dobili ustrezne modele in proizvodnja teče.

Ves čas nam dela preglavice temperatura, ki je prenizka, zato je smola pregosta in se počasi strjuje. Te dni so stekli razgovori in bomo v kratkem dobili tako ogrevanje, ki bo zagotavljalo ugodne razmere za delo; pa še skladišče bomo dobili, da bo delo varnejše.

Kaj pa za naprej? Glede na bližnje kupe peska, ki je zelo kvaliteten, bi lahko začeli proizvodnjo izdelkov iz betona iz umetnih smol. Beton na osnovi nenasičenih poliestrskih smol je v svetu že dobro znan. V zadnjih nekaj letih se vse bolj uveljavlja beton na osnovi akrilata, ki je v marsičem boljši

kakor poliestrski beton. Ali ne bi veljalo razmisliti o uporabi akrilnega sirupa, ki ga izdeluje TAP Trebnje? Vsi ti betoni imajo vsaj takšne lastnosti kakor cementni beton MB 300 ali še boljše. So neprimerno bolj odporni proti kemikalijam in koroziji. Poleg tega se dajo lepo obarvati in izdelek je kmalu gotov.

Zakaj toliko govorjenja o betonih? Investicije za takšno proizvodnjo so razmeroma majhne. Poleg tega konkurenca še ni velika. O tem smo se že pogovarjali in naredili smo poskusne odlitke. Sedaj bi se morali spopasti še z računico, z izdelavo celotnega programa in z atesti.

Obstaja še mnogo načinov predelave nenasičenih poliestrskih smol, vendar vse zahtevajo razmeroma velike investicije pa tudi konkurenca je velika. Za izdelavo takih izdelkov, kjer je konkurenca majhna, pa doma ni ustreznih surovin, ker gre v

– Rad bi shujšal, pa ne vem kako ...
– Mesec dni živi z mojo plačo!

teh primerih za specialne izvedbe in zahteve.

Počasi, toda vztrajno. Letos bomo dobili ogrevanje in skladišča, drugo leto še kaj drugega in tako naprej. Morali bomo

delati in se boriti, da se bomo razvijali in napredovali. Delo, večno nezadovoljstvo in boj so nosilci napredka.

B. F.

Dopust in spominki

Čas dopustov je tu. Marsikdo jo bo mahnil na morje ali v plavine, morda v toplice. Vsekakor se nas bo v poletnem času veliko prelevilo v turiste. Ob takih priložnostih nam dostikrat vsiljujejo spominke raznih vrst in seveda različnih cen. Da bi vsaj malo razsvetlili vrednost in pomen dobrega spominka, preberimo te vrstice.

Največkrat se vprašujemo, kaj naj bi spominek sploh bil. Mnogi trdijo, da spominkov nihče ne potrebuje; da že izraz spominek ali, bolj učeno, suvenir pomeni kratko in malo kičast izdelek brez smisla. Ne glede na visoko estetiko, na teorijo o funkciji oblikovanih predmetov proizvajajo spominke in kupujejo po vsem svetu.

Na kratko bi lahko rekli, da gre za predmete, ki jih moderni turisti kupujejo kot spomin na obiskano deželo, kot posebnost, ki priča o posebnem načinu življenja v teh deželah, o lepota narave ali o častitljivi kulturni in zgodovinski tradiciji naroda, dežele. Kaj od tega je kič, kaj pa kvalitetna roba, skoraj ne moremo reči. Čeprav velja, da je kič predvsem nadomestek, posnetek ali nesmiseln predmet neokusnih barv in oblike, ima tudi tak predmet še posebno čustveno dimenzijo. Ko gledamo malodane slaboumno oblikovano šatuljico iz

školičjih lupin, ne občudujemo njene oblike, marveč obujamo spomine na dneve, ki smo jih preživeli ob morju, na trenažer, ko smo se pogajali z zgornjim prodajalcem, ali pa na vonj težkega črnega vina. V sodobnem svetu je postal na videz nesmiselna potreba in hkrati vir zaslužka za številne obrtnike in cele panoge industrije. Hkrati pa spominki zelo zgovorno pričajo o kulturni ravni dežele, kjer jih proizvajajo in prodajajo.

Tisto, čemur pravimo domača obrt, to navadno ni! Zato lahko kot izredno dober in kvaliteten spominek funkcionira industrijski izdelek: vzemimo kvalitetno steklo, konfekcijsko oblačilo ekskluzivnega kroja, krznen ali usnjen modni dodatek z duhovitim krojem itd. Predvsem pa bi moral spominek učinkovati originalno in sveže, duhovito in ne nazadnje kulturno. Originalen spominek je potemtakem lahko dobra kopi-

ja stare ljudske ali antične umetnine, slike, kipa itd., lahko pa je duhovito izbran kos vsakdanje opreme: žlica, copati, omarica, knjiga, kip, keramika itd. Po drugi strani je vsak od teh predmetov, ki ni oblikovan tako kot je treba, kič.

Pravilo, ki se ga lahko oklepamo vsaj v najširših okvirih, je smisel in uporabnost. Tako lahko rečemo, da je reliefno oblikovan krožnik (lesen), ki po vseh predpisih služi določenim prehrabnim namenom, precej neumna zadeva. Navsezadnje je krožnikovo mesto v kuhinjski omarici in le redko na steni. Spet pa ga lahko obesimo na steno, če je delo takega mojstra kot je Picasso ali pa če gre za originalen in tradicionalen izdelek brez spogledovanja s potrošniškim okusom.

V kategorijo klasičnega kiča sodijo tudi najrazličnejši miniaturni izdelki, od pariškega malega Eiflovega stolpka do grozljivih malih kozolčkov, ki naj bi predstavljali Slovenijo. Po drugi strani si ne moremo kaj, da ne bi globoko vzdihnili, ko zagledamo na lesenih ploščah, krožnikih in podobni šari izžgane,

izrezljane, narisane in naslikane tako imenovane „ljudske prizore“: gospoda s klobukom za kmečko pečjo, par v narodni noši itd.

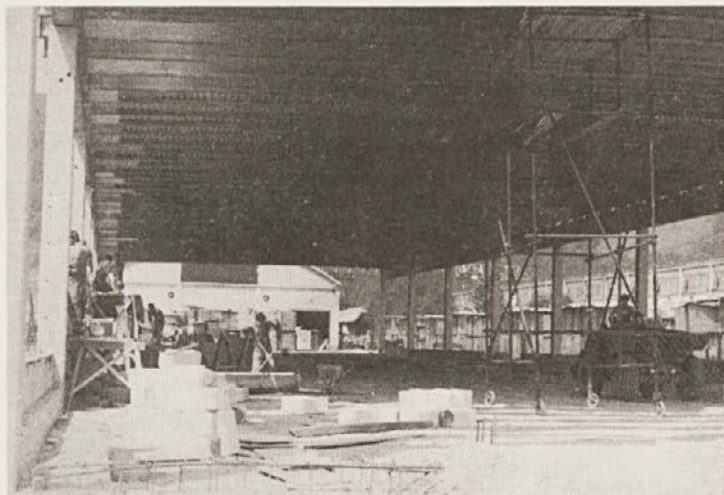
Med najboljše spominke izrazito sodijo uporabni predmeti: iz grobe domače volne ročno pletene jopice samosvojih krojev, predmeti za vsakdanjo rabo, ki nastajajo v neambicioznih domačih delavnicah, ali pa kopije, kakršne nam nudijo nekateri podjetnejši muzeji. Zato bi lahko (seveda rešitev ni najboljša) tudi pri spominkih, ki imajo zgolj spominski ali okrasni značaj, pazili vsaj na originalnost uporabljene ornamentike in oblik. Tisto, kar srečujemo pod tem imenom, je milo rečeno nesporazum – nedvoumno je boljši in zgovornejši tisti spominek, ki času primerno uvaja čiste oblike in sodobno ornamentiko.

V upanju, da je teh nekaj vrstic osvetlilo vprašanje dobrega spominka, vam želimo pri nakupovanju spominkov na dopustu veliko uspeha.

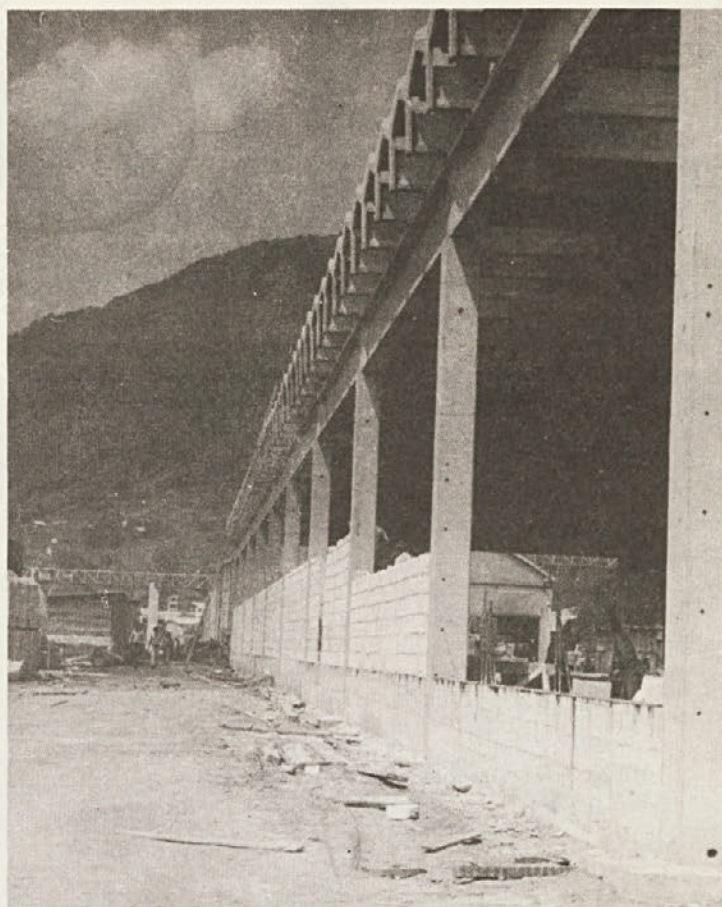
Uredništvo

Hala – gradnja

Hala, ki že ima streho ima vsak dan bolj konkreten izgled. Kje je to? Verjetno marsikdo ne ve. Danes o tem čisto na kratko. V tem objektu, ki je vzporedno s tovarno drobnega pohištva bodo: strgarski oddelek, montaža in pakirnica. S to pridobitvijo se bodo poleg ostalega bistveno izboljšali tudi pogoji dela v TOZD TDP. (Foto: V. Kastelic)

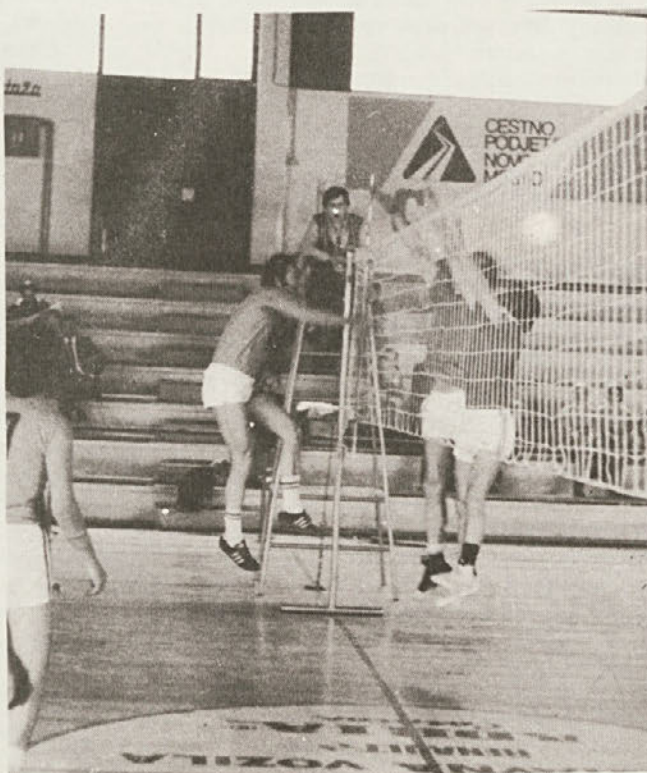
Prostora bo dovolj

Stena raste

Športno srečanje

Tradicionalnega srečanja v odbojki, ki je bilo v Novem mestu so se udeležili poleg Novolesovcev tudi predstavniki Centralšpeda iz Trsta in predstavniki Javorja iz Pivke. (Tekst in fotografije: V. Kastelic)

Blok ni vzdržal

Posvet v odmoru

Tudi me tolčemo

Kadrovske vesti

TOZD TPP: prišli: Milena PIRC, Drago GRILL (iz JLA), Vukomir RADOVA-NOVIČ, Majda HOČEVAR, Branko DULAR, Marica TONČIČ, Anton KOZLEVČAR, odšli: Stane GREGORIČ (starostna upokojitev), Franc RUKŠE (smrt), Jožica LUKŠIČ (invalidska upokojitev), Marko KAVŠEK (v JLA).

TOZD TDP: prišli: Miran Franko (iz JLA), odšli: Lucija MIJATOVIČ (sporazum), Zora KRAŠEVEC (sporazum), Radivoj MIŠIČ (samovoljno), Vladimir VOLF (v JLA), Zdravko GORŠE (v JLA), Dane GAŠPERŠIČ (v JLA), Zoran JELUŠIČ (samovoljno), Stevo ZILINSKI (samovoljno).

TOZD TG: odšli: Andrej PEČJAK (v JLA), Ivan ZORE (v JLA).

TOZD TAP: prišli: Anton LAVRIČ, Jože ŠIRCELJ, Franc SMOLIČ, Martin RAMOVŠ, Slavko RAMOVŠ, Janko HUČ, Marija GOLE, odšli: Mirko ZORMAN (v JLA), Jože GAČNIK (v JLA), Srečko PAPEŽ (v JLA).

TOZD TPI: prišli: Tine DRAGAN, Rajko ČERNIGOJ.

Obrat Metlika: prišli: Stanka RADKOVIČ, Frančiška KOČEVAR.

Kadrovski oddelek:

TOZD TSP: prišli: Anica ZUPANČIČ, Danijel ŠEGA, Tone MURN, Ludvik LONGAR, Marija AVGUŠTIN, Stanislava KLOBUČAR, Jože MEDIC (iz JLA), Anica FIFOLT, Jožefa MUHIČ, Rudolf MURN, Marjan KUHELJ, Vladimir JURČIČ, Ana NOVAK. Odšli: Marija ZUPANČIČ (samovoljno), Jože AŽNOH (sporazum), Jože ŠPELKO (samovoljno), Darko KOVAČIČ (samovoljno), Anton AVSEC (samovoljno), Janez KOLENC (v JLA), Anton GREGORIČ (v JLA), Jože JORDAN (v JLA), Karlo JURIČ (v JLA), Slavko KRIŽE (v JLA), Slavko BERAK (v JLA).

TOZD Žaga Straža: prišli: Nikola BUBNJIČ. Odšli: Ivan MIHALJ (samovoljno), Bečir KASTRATI (sporazum), Jože BLATNIK (samovoljno), Karolina KOBE (disciplinska izključitev), Franc JAKLIČ (v JLA), Franc PUST (v JLA), Stane BRINJEVEC (v JLA).

TOZD TVP: odšli: Jože BOBNAR (sporazum), Štefan BOBNAR (sporazum).

Suštaršič Marijo, ki dela v telefonski centrali, poznamo vsi, ki naročamo zunanje pogovore preko centrale. Poznamo jo po barvi njenega glasu. Koliko telefonskih pogovorov gre skozi ta mali prostor dnevno? — Marija na svojem delovnem mestu. (Foto: V. Kastelic)

V času sprejemanja samoupravnih sporazumov je bilo pripravljenih več pisemenih obvestil in gradiv. Približno 50.000 (petdeset tisoč) listov je bilo potrebno natisniti in zložiti. Velika številka, vendar nujno potrebno delo, če smo hoteli, da bo imel vsak možnost dobiti prepotrebne informacije. (Foto: V. Kastelic)

Ureja uredniški odbor: Bojan Bencik, Stane Bukovec, Stanko Hodnik, Ana Košmerl, Jože Novinec, Igor Slak, Emil Trampuš, Boris Vovk. Predsednik uredniškega odbora Franc Redek.

Glavni, odgovorni in tehnični urednik Vanja Kastelic. Izdaja lesni kombinat „NOVOLES“ v Straži pri Novem mestu. Naklada 2250 izvodov. Stavki, filmi in montaža ČZP DOLENJSKI LIST. Tisk: KNJIGOTISK Novo mesto.

Hvala zaslužnim

Iz TOZD Tovarne drobnega pohištva je odšla v pokoj naša delavka KAROLINA VIRANT, rojena 27. 10. 1913. Pri nas je bila zaposlena od 12. 8. 1964. V starosti 63 let je odšla v zaslužni pokoj, saj ji zdravje in leta niso dovoljevala dela, ki ga zahteva sedanja proizvodnja. Delala je v montaži gugalnikov, bila je vestna in marljiva pri delu in vzor ostalim delavcem. Zaslužila je, da se ji ob odhodu v pokoj oddolžimo z javno zahvalo in skromnim darilom — gugalnikom, ki naj jo še dolgo spominja na trenutke, ki jih je preživela med nami.

Ko nas zapušča, se naj tov. Karolini še enkrat zahvalimo za ves trud in ji zaželimo veliko zdravja in sreče v življenju.

Karolina, ne bomo te pozabili!

Kolektiv TOZD TDP

Treba je zaostri odgovornost komunistov za idejno angažiranje v kulturi, kajti neangajiranje komunistov odpira prostor za zadržanje pridobljenih pozicij, klanskega obnašanja, monopolov, grupašenja, pa tudi za delovanje tistih sil, ki so bile leta 1971 vržene s političnega prizorišča, kar pa ne pomeni, da se je nehal tudi njihov vpliv. Zato je pomembno idejno razmejevanje z vsemi proti samoupravnimi tendencami in njihovimi nosilci v kulturi.

IVICA RAČAN,
član IK predsedstva
CK ZK Hrvaške